

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

הרה"ק רבי יעקב דוד בהרה"ק ר' ישראל יצחק זצ"ל
הגאון רבי ברוך פער ב"ר שמואל דוד ליבוביץ זצ"ל

משנה ב'

רבינו עובדיה מברטנורא

מרדע - הוא מקל ארוך עגול ועב שליש טפח, ובראשו האחד ברזל רחב מחודד לחתוך בו שרשים, ושמו חרחור, ובראשו השני ברזל כמו מרצע, ושמו דרבן, שבו מלמד הפרה לתלמידה.

משבעה לחרחור מארבעה לדרבן - אם נפלו משקין טמאים על החרחור, אין טמא מן המרדע אלא שבעה טפחים ואם על הדרבן נפלו, אין טמא אלא ארבעה. ורמב"ם פירש, שאם נפלו משקין טמאין במרדע חוץ לשבעה טפחים מן החרחור או חוץ לארבעה טפחים מן הדרבן, הוי ככלי שנטמאו אחוריו ולא נטמא תוכו, ואותן שבעה טפחים הסמוכים לחרחור והארבעה הסמוכים לדרבן לא נטמאו.

אלא לשיריים - בשנתנו חכמים שיעור לחרחור שבעה ולדרבן ארבעה, לא נתנו אלא לעניין זה שאם נשבר המרדע ונשאר סמוך לחרחור שבעה טפחים או סמוך לדרבן ארבעה, טמא, מפני שראוי לעשות מעין מלאכתו. פחות מכאן, הוי כשברי כלי וטהור. והלכה כרבי יהודה.

המרדע מלמד הבקר, שהוא מקל ארוך שבראשו האחד יש מסמר הנקרא דרבן, ותפקידו לזרז את הבקר בשעת החרישה ולכוונו בין התלמים, וראשו השני נכנס לתוך ברזל רחב ומחודד הנקרא חרחור, שאיתו חופרים בקרקע וחותרים בו את ראשי העשבים שלא יעכבו את המחרשה - **יש לו דין אחרים ותוך** כמו שהמשנה מפרשת והולכת: **משבעה טפחים חוץ לחרחור**, וכן **מארבעה טפחים חוץ לדרבן** הם נחשבים 'אחוריים' של המרדע, כלומר שבמקל המרדע יש חלק הנחשב כ'תוך' המרדע, ויש חלק הנחשב כ'אחוריים' של המרדע, דהיינו שבעת הטפחים הסמוכים לחרחור וכן ארבעה טפחים הסמוכים לדרבן נחשבים כ'תוך', ומה שמעבר להם (מחוץ להם) נחשב כ'אחוריים', ומכאן אם נפלו משקים טמאים מעבר (מחוץ) לשבעת הטפחים הסמוכים לחרחור, או מחוץ לארבעה טפחים מהדרבן, אותו חלק בלבד נטמא, ואילו שבעת הטפחים הסמוכים לחרחור וארבעת הטפחים הסמוכים לדרבן אינם טמאים, כדן כלי שנטמאו 'אחוריו' ולא נטמא 'תוכו' **דברי רבי יהודה** ובתוספתא מובא שלדעת חכמים (רבי יהודה) אם נפלו משקים טמאים על החרחור עצמו, רק שבעת הטפחים הסמוכים לחרחור נטמאים, וכן אם נפלו על הדרבן עצמו, רק ארבעת הטפחים הסמוכים לו במרדע נטמאים. **רבי מאיר אומר: אין להם** לחרחור ולדרבן דין אחוריים ותוך, ואם נפלו משקים טמאים על המרדע, ולא משנה איפה נפלו, כל המרדע נטמא, **לא הזכירו** על ידי חכמים השיעורים... **ארבעה ושבעה טפחים אלא לשיריים** שאם נשבר המרדע, ונשאר ממנו שבעה טפחים סמוך לחרחור, או ארבעה טפחים סמוך לדרבן, אותם החלקים שנשארו עדיין מקבלים טומאה, מפני שעדיין ניתן להשתמש בהם לאותה מלאכה שהשתמשו בהם בתחילה, ואם נשאר מהם פחות משיעורים אלו, הרי הם כשברי כלים שהם טהורים.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מו"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פערייל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ג'

רבינו עובדיה מברטנורא

זומא ליסטרא - כלי שראשו אחד כף וראשו האחר מולג בכף מעלין בו מרק מן הקדרה ובמולג מעלין בו בשר.

רבי יהודה אומר אין להם - אחריים ותוך. טעמא דרבי יהודה, משום דכל הני כלים יש מאחוריהן חקק בית מושב כעין שעושים לכלי כסף, ופעמים שכופהו על פיו ומשתמש בחקק שבאחוריו.

רבי שמעון אומר יש להם - לענין מה שבתוך הכלי יש להן דין אחריים ותוך, שאם נטמאו אחוריו לא נטמא מה שבתוך הכלי. אבל לענין הכלי עצמו אין חלוק דין אחוריו מדין תוכו, שאם נטמאו אחוריו צריך להטביל את כולו כאילו נטמא תוכו. והלכה כרבי יהודה.

מדות יין ושמן כלים שבהם מודדים יין ושמן, **וזומא ליסטרא** כלי שיש לו שני ראשים, בצד אחד יש לו כף מצקת, שאיתה מוזגים את המרק מהסיר, ובצידה השני יש מזלג, שאיתו מוצאים את הבשר מהסיר, **ומסנת של חרדל** כלי שיש בו חורים ובו מסננים את החרדל, **ומשמרת של יין** מסנת שאיתה מסננים את היין מהשמרים - **יש להן דין אחרים ותוך** ודין 'תוך' **דברי רבי מאיר** כלומר שאם נפלו משקים טמאים בתוך הכלי, כל הכלי טמא, אבל אם נפלו משקים טמאים ב'אחורי הכלי, היינו בצידו החיצוני, רק 'אחורי הכלי נטמא, אך תוכו אינו טמא. **רבי יהודה שחולק אומר: אין להם דין אחריים ותוך**, ואם נפלו משקים טמאים בין בתוך הכלי ובין באחוריו - כל הכלי נטמא*. **רבי שמעון אומר: יש להם דין אחריים ותוך** רק לענין הדבר שמוחזק בתוך הכלי, שאם **נטמאו מאחוריהן** היינו שאם נגעו משקים טמאים על 'אחוריהם' - **מה שבתוכן טהור** מה שמוחזק בתוך הכלי כגון: יין, לא נטמא, אבל הכלי עצמו טמא, **וצריך להטביל** את הכלי כולו כדי לטהרו מטומאתו.

*המפרשים מביאים את טעמו של רבי יהודה, והם אומרים שלדעת רבי יהודה היות שבכל הכלים הללו יש בצידם החיצוני (אחוריהם) חקק שהוא בית קיבול, כמו שיש בצידם האחורי של תחתיות כוסות כסף, ופעמים שמשתמשים באותו בית קיבול, לפיכך לכלי כולו יש דין של 'תוך הכלי', ויש נותנים טעם נוסף שהיות שהכלים הללו עיקר תשמישם הוא במשקים, והמשקים נדבקים אף באחורי הכלים, לפיכך אין דין 'אחוריהם' שונה מדין 'תוכם'. בעל המשנה אחרונה מרחיב בהסבר טעם המחלוקת והוא אומר: שמה שהקלו חכמים ואמרו 'נטמאו אחוריהם לא נטמא תוכו, ואם נטמא תוכו הכל טמא', המדובר על כלים שאין משתמשים ב'אחורי הכלי, ואין משקים מצויים שם כמו בתוך הכלי, שכן בתוך הכלי המשקים מצויים באופן תדיר, ובדבר שאינו מצוי לא גזרו חכמים, אבל בכלים אלו (שהמשנה מנתה) משתמשים ב'אחוריהם' באותה תדירות כמו 'תוכם', שכן במידות יין ושמן רגיל החנווני להכניס את המידה כולה לתוך החבית בזמן שהוא רוצה למלא מהם ללקוח, ונמצא שיש משקים באחוריהם כמו שיש בתוכם, לפיכך נקטה המשנה דווקא מידות יין ושמן ולא כתבה כלי יין ושמן, וכן בזומא ליסטרא רגילים להכניס את כולה לתוך הסיר כשרוצים להוציא עימה דברים מתוך הסיר, וכן במסנות, המים היוצאים מהם נוגעים ישר ב'אחורי הכלי. אולם רבי מאיר סובר שגם בכלים אלו יש להם דין אחריים ותוך, לפי שלא חילקו חכמים בגזירתם בין סוגי הכלים השונים, ורבי יהודה סובר שאין להם דין אחריים ותוך מהטעמים שהבאנו לעיל.